REDACȚIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
Scrisorĭ nefrancate nu se primesc.— Manuscripte nu se retrimit.
INSERATE
se primesc la Administrațiune în Brașov și la următorele
BIROURĬ de ANUNȚURĬ:
în Viena la N. Dukes Nachf., Nux. Augenfeld & Emeric Lesner, Heinrich Schalek, A. Oppelik Nachf. Anton Oppelik.
în Budapesta: la A. V. Goldberger, Ekstein Bernat, Iuliu Leopold (VII Erzsébet-körut).
PREȚUL INSERȚIUNILOR:
o seria garmond pe o colónă 10 banĭ pentru o publicare. — Publicărĭ mai dese după tarifă și învoială. — RECLAME pe pagina 3-a o seria 20 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXV.

„GAZETA“ iese în fiă-care di.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șése lunĭ 12 cor., pe trei lunĭ 6 cor.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 francĭ, pe șése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la d-nii colectorĭ.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare, Târgul Inului Nr. 30, etagiu I.: Pe un an 20 cor., pe șése lunĭ 10 cor., pe trei lunĭ 5 cor. Cu dusul în casă: Pe un an 24 cor., pe 6 lunĭ 12 c., pe trei lunĭ 6 coróne. — Un esemplar 10 banĭ. — Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 18. Brașov, Miercurĭ 23 Ianuarie (5 Februarie). 1902.

Slovacii în dietă.

A vorbit în cele din urmă, în ședința de ierĭ a camerei ungare, și unul dintre cei patru Slovacĭ, carĭ astă tómnă au fost aleșĭ deputațĭ pe basa noului program slovac oportunist. Francisc Vesselovsky e numele lui și foile pestane asigură, că vorbesce o unguréscă fluentă.

S'aștepta cu óre-care încordare din partea maghiară enunciațiunea acestui Slovac, care, dimpreună cu ceilalțĭ trei conaționalĭ ai săi și c'un Sêrb, face parte dintr'un grup deosebit cu culóre naționalistă.

Vesselovsky șĭ-a întrodus discursul, dicênd, că a fost voința Majestății Sale ca alegerile sĕ fie curate, și că acestei împrejurărĭ și concursului dat de guvern Slovacii au a mulțumi, că au putut întra în dietă.

Președintele Apponyi a întrerupt aicĭ pe vorbitor spre a-i spune, că „alegerile curate“ nu sunt a-se mulțumi grației Majestății Sale, ci că ele sunt eflucsul voinței legislațiunei. Cuvintele acestea au fost viu aplaudate pe tóte băncile partidelor maghiare, carĭ astfel au ținut a lua în apĕrare suveranitatea parlamentului.

După acest incident deputatul slovac a căutat a lămuri posiția, ce o ocupă în dietă grupul celor patru deputațĭ slovacĭ, plus unul sêrb și a esplica programul, pe temeiul căruia a fost ales dimpreună cu soții săi.

Interesant este, că la începutul espunerilor sale, mai generale, a fost supus unui esamen formal din partea câtorva interlocuitorĭ maghiarĭ.

A spus că Slovacii primesc de basă a politicei lor principiile deakiste, că adoptă spiritul legilor din 1848, după care întrégа poporațiune formézа statul unitar ungar.

In interesul popórelor nemaghiare ei pretind sĕ se respecteze dreptul lor de limbă între marginele legei naționalităților, a căreia strictă esecutare o cer.

Până la punctul din urmă au mers tóte neted și afară de câte-va întreruperĭ, carĭ erau mai mult întrebărĭ, nu s'a audit nicĭ un strigăt de reprobare. Ba unul din deputații fruntașĭ maghiarĭ a esclamat: Vorbesce destul de bine! Indată ce însĕ Vesselovsky a început a vorbi de dreptul folosirei limbei slovace în școlă, biserică, comună și la judecătorii, au început contradicerile și protestările.

Mai ales a provocat mare turburare afirmarea, că Slovacii se vĕd constrînșĭ a emigra în America fiind-că în Ungaria sunt desprețuițĭ; acolo, în America, ei se bucură de cea mai deplină libertate de limbă.

Impresiunea, ce a făcut'o discursul deputatului slovac asupra Maghiarilor a fost, décă e sĕ credem unor foi maghiare, în total bună,— „în anumită mĕsură póte fi mulțumit fie-care Maghiar“, ba „enunciațiunea lui Vesselovsky însémnă o apropiere de punctul de vedere național maghiar“, — dice „Magyarország“.

Décă așa este — și décă sunt mulțumițĭ cu-o astfel de apropiere, este la rêndul Slovacilor de a lămuri.

Libertatea cuvîntului

în parlamentul unguresc.

Deputatul orașului Sibiiu o păți cu liberalii și neliberalii din camera maghiară, adecă cu toțĭ Maghiarii, fiind-că a reclamat respectarea legei naționalităților și a pretins, ca folosirea „limbei statului“ sĕ se restrîngă între marginile prescrise de lege.

Intrégа cameră, dér mai ales Pichler-ii și Lengyel-ii, adecă Jidovii și Armenii s'au revoltat în contra lui Lindner, acoperindu-l cu invective, nelăsându-l sĕ vorbéscă, trimițêndu-l de unde a venit și aruncându-i în față ceea-ce fac Germanii cu Polonii din Posen.

In parlamentul maghiar dér nu se póte pretinde esecutarea, respectarea unei legĭ sancționate, fără ca vorbitorul sĕ fiă espus la invective, huiduielĭ, ba sĕ fiă chiar împedecat de a vorbi. Acei deputațĭ, carĭ pretind pentru sine libertatea cea mai largă de a vorbi și-șĭ iau gura plină contra a tot ce nu le place, carĭ tună și fulgeră după plac în contra naționalităților, a apĕrătorilor lor, în contra armatei, a guvernului, ba și a membrilor casei domnitóre; acei deputațĭ îndată ce se tratézа de atitudinea lor și de pĕcatele lor proprii, își arógă dreptul a împedeca de a vorbi orĭ și care dintre consoții lor deputațĭ, décă voesce sĕ le spună ceea-ce nu le place, adecă curatul adevĕr.

Sciu domnii aceia óre, că legea le dă drept lor de a vorbi liber în parlament, dér nu de a împedeca pe cine-va dintre soții lor sĕ vorbéscă așa, precum scie că sunt lucrurile și precum simțesce? Sciu óre, că împedecând pe cutare deputat de a vorbi în parlament, cum îl trage inima și-l taie capul, ei calcă principiul fundamental al parlamentarismului și-șĭ taie crénga de sub picióre? Ișĭ aduc óre aminte d-lor, că cercul electoral al doilea al Sibiiului a dat lui Dr. Lindner tocmai atâta putere de a-l representa în dietă, câtă lĭ-au dat lor cercurile, carĭ i-au ales?

Orĭ voiesc sĕ fie și libertatea cuvêntului în parlement „*maghiară*“, adecă așa, că dumnealor sĕ pótă dice și face, ce le vine la socotélă, dér alții sĕ pótă dice și face numai ceea-ce le place d-lor? Ar trebui sĕ scie, că în dietă nu se vorbesce atât către d-lor, cât mai mult către țéră și domnitor și că vorbitorul atât din firea lucrului, cât și pe basa legii are drept sĕ pretindă, ca sĕ i-se asigure libertatea cuvêntului, la cas de necesitate chiar și prin aceea, ca turburătorii, carĭ îl împiedecă a vorbi, sĕ fie depărtațĭ din sala camerei, décă nu vréu sĕ-o părăséscă de bună-voie.

Deputații, carĭ nu sciu sĕ respecteze legĭ și drepturĭ aduse de parlament și sancționate de Domnitor, nu sunt vrednicĭ de a-se folosi de libertate și de drepturĭ, ba sunt chiar necopțĭ pentru libertate.

Unora ca aceștia li-ar trebui câtă-va vreme un absolutism riguros, dér sănĕtos.

Acolo vor și ajunge lucrurile cu astfel de deputațĭ.

Incidentul Lindner în dieta ungară este comentat fórte viu în pressa din Germania. Chiar și organele cunoscute ca amice Maghiarilor, cum e d. e. „Berliner Börsen-Courir“ sunt indignate de intoleranța Maghiarilor, cu care au întêmpinat discursul lui Lindner. Acest diar regretă, că Lindner a revenit a doua di asupra declarațiilor sale și ține Maghiarilor o lecție bine-meritată pentru spiritul atât de dușmănos față cu tot ce e german, încât nu sufer nicĭ măcar o scenă germană în Budapesta. Numitul diar tăgăduesce analogia între situația Polonilor din Prusia și a Sașilor din Transilvania. Polonii nutresc aspirațiunĭ de stat național, pe când Sașii nicĭ-odată nu au avut asemenea aspirații. — Declarațiunile diarelor germane le reproduce diarul „Budapester Tagblatt“, singurul diar, care a manifestat o atitudine obiectivă în afacerea Lindner.

Centenarul lui Heliade.

Sâmbătă séra, în fața unei numĕróse asistențe, d-l Gr. *Tocilescu* șĭ-a desvoltat conferența sa cu ocasiunea centenarului lui Heliade.

D-l conferențiar începe prin a slăvi memoria marelui bărbat, numindu-l regeneratorul limbei și neamului românesc. Arată cum Heliade a făcut cea mai mare și importantă reformă în cultura nóstră națională, întroducênd literile latine în locul celor chirilice. Vorbesce de gramatica lui Heliade, din care marele bărbat a eliminat tóte sunetele de prisos.

Oratorul vorbesce apoi de prima publicație periodică a lui Heliade, „Curierul

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

Problema vieții.

— Fine. —

Astfel vedem cum sciința — după-ce întemeietorul ei n'a dat diferenței generice a acestor douĕ idei atențiunea altădată îndatinată la el — rătĕcind ea în direcțiunĭ unilaterale vine într'un conflict serios cu faptele și cu consciința naturală a popórelor, prin ceea-ce mai mult contribue la incurcarea, decât la limpedirea problemei.

Ar duce peste ținta, ce mi-am propus-o, décă ași voi sĕ întru la acest loc în o discuțiune sciințifică mai aprofundată a problemei; pentru scopul nostru ajunge sĕ ne ținem numai de consciința naturală, nealterată de teorii artificiale, ci condusă de instinctele sănĕtóse, și atuncia orĭ că considerăm esperiența de tóte dilele, orĭ că rĕsfoim istoria culturală a popórelor, vom găsi cum consciința naturală a popórelor pururea și pretutindenea considera plăcerea de un bine, durerea de un rĕu, precum acésta de-altmintrelea de sine se înțelege, dér nicĭ-odată și nicăirĭ nu cuprinde plăcerea și durerea ca criterii ale binelui și rĕului moral, și acésta din simplu motiv, pentru-că nicĭ plăcerea, nicĭ durerea, ci *caracterul omului constitue peste tot unicul și singurul obiect de apreciare morală.* Sub dominațiunea acestor legĭ psichice, consciința naturală a popórelor deja în periodul de cultură încă înfășurat în mit resimte de tot instinctiv, cum vĕdurăm, diferința generică între moralitate și fericire și sub dominațiunea acestor inalterabile legĭ naturale ale vieții nóstre sufletescĭ, esecută apreciarea morală a caracterelor și a diferitelor lor întocmirĭ, care apreciare apoi cu progresul în cultură se cvalifică tot mai fin.

Proprietățile bune și rele ale caracterului, firmitatea și slăbiciunea, nobilitatea și josnicia de caracter etc., sunt acele proprietățĭ ale sufletului, carĭ cu necesitatea legilor naturei deștéptă în fie-care om normal organisat sentimentele de respect, orĭ dispreț, și provócă prin acésta sentința morală de laudă séu de blam.

In caracter decĭ, mai precis dis, în integritatea resp. defectuositatea caracterului, cum le cuprinde amĕsurat gradului sĕu de cultură consciința poporului, zace și singur numai în acésta zace, întrégă valórea séu nevalórea morală a omului, fără considerare, décă el altmintrelea duce o viéță fericită, séu nefericită, ceea-ce depinde, precum se scie, nu numai dela caracter, ci și de favorul, séu nefavorul relațiunilor vieții. Este decĭ tocmai așa o esagerațiune învecinată nebuniei a dice, că virtutea *singură de sine* face fericit pe om, precum absurd este a căuta virtutea în combaterea din principiu a fericirii proprii, — de cum-va dóră n'am nutri speranța de-a rĕscumpĕra cu acest preț fericirea eternă, va sĕ dică a *face speculă din virtute.*

Din contră, décă vom considera fără de nicĭ o preocupațiune faptele, atuncĭ va trebui sĕ recunóscem, că între relațiunĭ nefericite ale vieții și cel mai nobil caracter póte sĕ fie nefericit, ér între împrejurărĭ fericite și cel mai depravat caracter póte sĕ fi în modul sĕu fericit; de altă parte însĕ va trebui sĕ protestăm și contra acelei estra-vagante teorii de incompatibilitate, după care virtutea și fericirea se eschid în principiu. Instinctul fericirii este atât de general impregnat naturii omului, încât fie-care caracter, cel moralminte integru, ca și cel moralminte defectuos, țintesce la fericire; este însĕ o mare deosebire în modalitatea cum aceste douĕ specii de caractere caută a ajunge fericirea. Pe când devisa uneia sună: *fericire cu orĭ-ce preț,* devisa celeilalte este: *fericire, dér nu cu orĭ-ce preț.*

Ambele tind la fericire, însĕ în casurĭ de conflicte între principiile moralității și între fericire cum cursul vieții, precum se scie, atât de des le aduce cu sine, caracterul moralminte defectuos va sacrifica principiile moralității instinctului sĕu de fericire, din contră caracterul moralminte integru, căruia aceste principii îi

Român“, care apare pentru prima-óră la 1828 și nu încetéză decât la 1848 din pricina desfășurărei marilor evenimente, ce au avut loc în acel an, și cum în acea publicație nu se întrebuința decât caractere latine.

Conferențiarul mai înfățișéză pe ilustrul bărbat, ca promotor al revoluției dela 48, care a avut o așa de mare însĕmnătate în mișcarea națională.

Tot Heliade, continuă d-l Tocilescu, a fost cel care ne-a scăpat limba de franțuzismele, ce se înfipsese așa de adênc în acele timpurĭ. Fericit acela, care are curagiul și puterea sĕ-șĭ realiseze frumósele sale nisuințe. Heliade a fost fericit, căcĭ a avut și una și alta.

Mai spune, apoi, cum tot neuitatul patriot a fost întemeietorul soc. Filarmonice, temelia „Teatrului Național“ de astădĭ. Toțĭ ar trebui sĕ-șĭ aducă aminte de Heliade și sĕ-l ia de esemplu pe tóte terenurile.

Încheind, oratorul arată, că cel eșit din popor nicĭ-odată n'a uitat clasa din care făcea parte, ci totdéuna a luptat pentru dênsa. Nu mai puțin și poporul i-a fost recunoscĕtor, căcĭ în poesiile sale populare îl presintă pe Heliade ca pe un semi-deu.

Oratorul îșĭ termină conferența la órele 10 și un sfert în aplausele furtunóse ale asistenței.

Situația economică a Rusiei.

Unul din cele mai marĭ diare rusescĭ *„Petersburgskija Vjedomosti“* a făcut de curênd următorul tablou al situațiunei economice din Rusia:

„Ruinul economic al Rusiei planéză așa dicênd în atmosferă și poporul dela sate este, care simte mai ales acésta. In Rusia fómetea a devenit un rĕu cronic, incendiul pustiesce în mod înfricoșat, sĕrăcirea îșĭ împlântă rădĕcinile tot mai adênc, se estinde tot mai mult și nu esistă nicĭ putere, nicĭ mijlóce pentru împiedecarea și ușurarea miseriei. Presiunea economică o simte guvernul tot așa ca și păturile societății și ea devine di de di mai înspăimântătóre și mai desnădăjduită. Escepționând pe câțĭ-va milionarĭ, carĭ nu sunt nicĭ în numĕr considerabil, nicĭ nu posed condițiile durabilității, tóte clasele, dela domnĭ până la țĕranĭ. sunt sĕracĭ cu desăvîrșire...

„Acésta e caracteristic și de sigur, că nu se póte trăi mult și mai departe așa. Despre păstrare nu se póte vorbi la poporul dela țéră, în locul păstrării pășesce pretutindenĭ lipsa, îngreunarea cu datorii, fómetea... De ce? Fiind-că „părintescul“ birocratism planéză de-asupra fiecărui pas, fie-cărui gând, asupra manifestațiunei celei mai primitive inițiative private. Ucasurile, circularele, sporirea funcționarilor sugrumă orĭ-ce putere de viéță și ruinéză și cea mai mare avuție materială ca și spirituală. In privința acésta comunele rurale sunt cele mai nenorocite etc...“

Cardinalul Rampolla.

S'a lățit svonul, care s'a și menținut mai mult timp, despre slavofilia cardinalului Rampolla. Diarul *„Slovenski Narod“* din Laibach se ocupă de acésta legendă într'o corespondență din Roma, din care reproducem și noi în traducere un estras:

„Cine cunósce cât de puțin pofta de domnie a bisericei romano-catolice — dice corespondentul diarului sloven — scie, că în acéstă biserică, esceptând câte-va periode de scurtă durată, în tot-déuna au domnit națiunile romanice, carĭ priviau la celelalte națiunĭ, cum priviau bună-óră Romanii la barbarii învinșĭ. Biserica romano-catolică a avut în tot-déuna un caracter romanic. In acéstă biserică situația este, ca sĕ utilisăm o asemĕnare de actualitate, întocmai ca în Ungaria. Aicĭ Maghiarii sunt poporul dominant și ei dau statului ungar un caracter maghiar; Croații, Sêrbii, Slovacii, Românii, Rușii și Germanii sunt numai ființele, carĭ întreține statul cu contribuție de banĭ și sânge și se îngrijesc de înmulțirea populației. In biserica romano-catolică Romanii sunt națiunea domnitóre, ér celelalte națiunĭ sunt ceea-ce sunt Croații, Sêrbii, Românii etc. în Ungaria.

In timpurile nóstre cardinalul Rampolla este purtătorul ideii, că Romanii sunt chemațĭ a domina în biserică, ér biserica este chemată a domina întréga lume.

La 20 Ianuarie s'au împlinit cincĭspre-dece anĭ de când fostul nunțiu în Madrid, monsignore Rampolla, marchese del Tindaro, fù numit secretar de stat ca succesor al cardinalului Iacobini. In etate de 44 anĭ Rampolla deveni adlatul papei, ér adĭ, când papa este bĕtrân și obosit, el este adevĕratul regent al bisericei romano-catolice.

Cine a vĕdut odată pe cardinalul Rampolla, acela a primit impresia, că acest om cu ochii strălucitorĭ, nasul de vultur, pĕrul negru și mișcările marcante, este un bărbat de o agerime estra-ordinară de spirit și de o energie demonică. Și în adevĕr așa și este. Rampolla este purtătorul cel mai decisiv al imperialismului romano-catolic sub primatul Romanilor și șĭ-a întrebuințat tótă influența pentru a aduce politica bisericéscă în acest vĕgaș.

In Iunie 1891 „Osservatore Romano“ a publicat o serie de articole sensaționale, în carĭ se desvolta principiul politicei romane în biserica romano-catolică și de atuncĭ s'a lucrat cu mare consecuență în direcția acésta. Rampolla a purtat grije, ca numĕrul cardinalilor romanĭ sĕ se înmulțéscă în mod estra-ordinar, mai ales în America-de-sud, ér politica sa față cu Francia arată, că șĭ-a pus tóte speranțele în acéstă țéră. Nicĭ chiar eliminarea congregațiunilor n'au putut sĕ schimbe nimic în politica acésta, pe când de altă parte evlaviósei Austrii și aliatei ei, Germania, îi pune în cale cele mai marĭ pedecĭ.“

Față cu Slavii Rampolla nu e binevoitor. Acésta se póte observa mai ales în litoral.

Mari sunt planurile cardinalului Rampolla și trebue sĕ recunóscem. că a avut și succese. El s'a priceput a redeștepta érăși în biserică tendințele centraliste, carĭ dispăruseră, s'a priceput a încunjura papismul cu o splendóre, de care nicĭ odată nu se bucurase în cursul secolului trecut, a procurat bisericei veniturĭ enorme și a adus clerul până acolo, de adĭ propagă în popor un fanatism, care se póte asĕmĕna cu delirul religios. Cu tóte acestea este fórte îndoios, décă prin acestea va puté sĕ ajungă la realisarea dorințelor sale imperialiste. Biserica romano-catolică a perdut mult din forțele-i civilisatorice și se póte dice, că cultura de adĭ nu mai are caracter romano-catolic. Étă de ce se crede, că catolicismul roman a perdut mult în Europa și că viitorul sĕu va fi în America de sud.

Și tot așa de îndoios este, décă Rampolla va reuși a obține tiara papală, ceea ce el doresce așa de mult. Rampolla, ce e drept, este *„papabilis“* și are sprijin puternic în colegiul cardinalilor, dér are și adversarĭ puternicĭ, carĭ țintesc din tóte forțele la rĕsturnarea lui. Afară de aceea monarchia austro-ungară posedă dreptul de veto, în cas când candidatul pentru tiara papală ar fi o persónă mai puțin grată.

SCIRILE DILEI.

22 Ianuarie v.

Monarchul în Budapesta. Majestatea Sa monarchul va sosi mâne, în 5 Feb. n. în Budapesta. In 11 Febr. se va da un bal de curte în palatul din Buda.

„Organisarea Valahilor“. Din Nagy Szent-Miklós se depeșéză următórele foilor maghiare: Dela alegerile dietale încóce Românii din comunele de pe aicĭ se mișcă și la alegerile comunale forțéză candidații românĭ la postul de primar. In Sarafalva fisolgăbirĕul n'a vrut sĕ ia cunoscință despre candidatul român. Din pricina acésta Românii au devenit agresivĭ, așa că a trebuit sĕ intervină gendarmeria. Un Român a fost grav rănit la cap. Alegerile în satele române au fost amânate.

Cireș înflorit. Nu ne vine a crede ochilor și totușĭ este așa. La începutul lui Februarie mugurĭ, frunde și florĭ de cireș! Avem dovada pe masa redacției, o rămurică de cireș tăiată într'o grădină din Scheiŭ și adusă anume în redacția nóstră pentru a vedé cu ochii noștri semnele anticipate ale dulcei primăverĭ!...

Coloman Szell și jidovii „Alkotmany“ scrie, că ministru-președinte Coloman Szell va propune numirea a patru jidovĭ de *consilierĭ de curte,* între carĭ *Chorin* jun., *Kohner* Sigismund, *Beck* (Madarasi) Nandor și încă pe unul, probabil Veszi-Weisz.

800 de martorĭ. In contra deputatului I. *Samassa,* alesul cercului Kapolna, s'a dat o petiție la Curie. Curia ocupându-se de petiția acésta a decis sĕ se facă cercetare și a cerut ascultarea a vr'o 800 de martorĭ, între carĭ și episcopul Samassa din Agria.

Pedépsa. Tótă pressa europeană s'a ocupat mult cu demonstrațiile antigermane din Posen. Ele s'au început, cum scim, în Wreschen și s'au încheiat cu sentința din Gnesen. Sentința nemilósă nu li-s'a părut însĕ suficientă autorităților prusiene. Guvernul din Posen a făcut cunoscut consiliului școlar din Wreschen, că pe viitor nu i-se va mai da subvenția anuală de 5400 mărcĭ; primăriei comunale i-a adus la cunoscință, că din Octomvrie a. c. începênd, două batalióne de miliție vor staționa în Wreschen ca garnisónă.

Preot condamnat pentru calomnie. Părintele Gheorghe Mustéță din Meli-Nadiș (Bănat) s'a pronunțat în diferite rêndurĭ nu prea favorabil despre primarul Gheorghe Maxim. Primarul a dat în judecată pe preot, care cu luarea în considerare a circumstanțelor atenuante a fost condamnat în diua de 31 Ianuarie de către tribunalul din Timișóră la o amendă minimală de 70 cr.

Tablă comemorativă pentru Bem. D-l Koós Ferencz a trimis presbiteriului aug. ev. din Brașov o adresă, în care cere a-se permite aședarea unei table comemorative în păretele casei de pe Tîrgul Grâului, proprietatea bisericei aug. ev. din Cetate, în care a fost găzduit generalul Bem la 1849. Presbiteriul a hotărît sĕ așede acea tablă comemorativă pe cheltuiala proprie, ceea-ce i-s'a comunicat d-lui Koós printr'o adresă semnată de președintele presbiteriului, d-l Dr. Obert.

Aniversarea lui Széchenyi. La casina națională din Budapesta s'a ținut Duminecă serbarea obicĭnuită în amintirea lui Széchenyi. Discursul ocasional l'a rostit rectorul universității, Dr. Vécsey.

Adunarea democraților. Duminecă după amiadĭ s'a ținut în orfeul Somosy din Budapesta o mare adunare a democraților, carĭ au protestat contra restrîngerei libertății cuvêntului în parlament și au învitat pe deputatul Vázsonyi, sĕ mérgă înainte pe calea începută și sĕ nu se lase a fi terorisat.

Falsificatorĭ de bancnote. In Deva au fost arestațĭ în diua de 26 Ianuarie *Baranyai* Balázs și *Székely* Gábor din comitatul Mureș-Turda, la carĭ s'au găsit câte-va sute de hărtii falsificate de câte dece fiorinĭ.

Unde e miss Stone? Din Sofia se anunță: E absolut neesactă scirea adusă

---

stau mai presus de tóte, va renunța fără șovăire mai bine la fericirea sa, ba în cas de lipsă, chiar și la viéța sa, decât sĕ-i vateme integritatea caracterului.

Moralitatea și fericirea sunt prin urmare două separate, toto genere diverse specie de bunurĭ ale vieții. Fericirea este *bunul eudemonistic* și se cuprinde în satisfacerea instinctelor vitalĭ, condiționată în mare parte și de favorul împrejurărilor vieții; moralitatea este *bunul etic* și se cuprinde în integritatea caracterului, care între tóte împrejurările, fericite séu nefericite, pururea de-opotrivă scie a-se afirma și conserva intact, ér principiile, după carĭ se întêmplă acésta, constitute principiile de moralitate. Aceste două specii de bunurĭ ale vieții pot, precum vĕdurăm, acușĭ sĕ concida, acușĭ sĕ se desbine, acușĭ sĕ se condiționeze, acușĭ sĕ se eschidă.

Și în casul din urmă, în casul de conflict între ele, zace *punctum saliens* atât pentru viéță, cât și pentru sciință. În adevĕrata apreciare a diferinței lor de valóre la un asemenea cas de conflict se cuprinde, precum s'a atins la întroducere, și adevĕrata deslegare a problemei vieții.

Două vederĭ diametral opuse despre acéstă relațiune de valóre întêlnirăm în viéță, ca și în sciință și acest, contrast forméză totodată *ultima notă distinctivă decidĕtóre* a celor două concepțiunĭ de viéță despre carĭ tractarăm: a concepțiunii *morale-ideale* și *a concepțiunii eudemonistice-utilitare.*

Acest contrast profund și decidĕtor pentru întréga direcțiune de viéță a individilor, cât și a popórelor, se póte decĭ resuma pe scurt în întrebarea: *Este moralitatea bunul necondiționat, ér fericirea bunul condiționat,* séu invers *este fericirea bunul necondiționat. ér moralitatea bunul condiționat al vieții?*

Un rĕspuns sună: Fericirea este unicul bun, spre care merită sĕ țîntim; moralitatea și vîrtutea sunt séu pure ilusiunĭ, séu numai de valóre condiționată. Numai vîrtutea calculată la plăcere are o valóre — dice Epicur, — ér după teoria lui I. St. Mill întrégă moralitatea, la o esaminare mai de aprópe, se disolvă de fapt în pure ilusiunĭ.

Virtutea este unicul bun, ceea-ce ese din sfera ei este fără valóre — așa crede Stoa cea rigorósă, dér unilaterală.

Moralitatea este bunul necondiționat, numai fericirea pe ea basată are valóre— este ideia fundamentală a lui Aristotel.

Acum la întrebarea: *Unde zace adevĕrul? Care dintre cele două direcțiunĭ ale vieții este cea adevĕrată?* Fie-care dintre d-vóstrĕ, tinerii mei amicĭ, el însușĭ are sĕ-șĭ dea rĕspunsul. Juni încă astădĭ, stațĭ la pragul de a deveni mâne bărbațĭ și ca și odinióră Hercule la rĕspântie, avețĭ și voi a vĕ decide asupra direcțiunei vieții, ce este sĕ o alegețĭ și urmațĭ.

Din acéstă considerațiune cred eu a corĕspunde mai bine rugării Reuniunei d-vóstrĕ,—ca sĕ contribuesc și eu cu o lucrare literară pentru *„Almanachul festiv“**) — décă cu acésta Vĕ presentez ca dar jubilar, pe lângă felicitările mele, *Problema vieții, in nucleo.*

Fie-ca indicările mele fugitive sĕ vĕ servéscă de indigitărĭ folositóre. Fie ca voi asemenea nemuritoriului erou din frumosul mit, — *în contra tuturor tentațiunilor vieții practice și a sofismelor din teorii,* — sĕ vĕ decidețĭ pentru *nobila și frumósa direcțiune morală ideală.*

Acésta este direcțiunea bărbaților de caracter și cu consciință de sine. De astfel de bărbațĭ are națiunea trebuință totdéuna, între tóte împrejurările, astădĭ mai vêrtos.

Dela integritatea caracterului singuraticilor depinde tótă puterea și valórea morală a națiunei.

Birchiș, Octomvrie 1895.

Ales. Mocsonyi.

*) Lucrarea acésta destinată pentru „Almanachul festiv al Reuniunei academice „România Jună“ din Viena, care din lipsa sprijinului literar n'a apărut, s'a cedat pentru Almanachul societății „Petru Maior“.

de câte-va foi strĕine, că misionara *Stone* s'ar afla pe pământ bulgăresc. Autoritățile bulgăresci, carĭ fac serviciul la graniță, n'au aflat nicĭ un sĕmn, că prisoniera s'ar găsi în Bulgaria. — Atuncĭ unde e miss Stone?

Un primar calomniat. La ultimele alegerĭ comunale, locuitorul din Petromani (Bănat), Pepa Treicu, a dis în fața mai multor martorĭ despre candidatul de primar, Petru Nilescu, că a făcut tovărășie cu pungașĭ și tâlharĭ și că orĭ-cine îl póte mitui cu banĭ. Pepa Treicu fù dat în judecată pentru calomnie și în diua de 31 Ianuarie a fost condamnat de către tribunalul din Timișóra la opt dile închisóre.

Pentru o îmbrățișare. Din Sigetul-Marmației se anunță, că în comuna *Körösmező* s'a întêmplat sĕptĕmâna trecută o dramă sângerósă. Cantonierul dela drumul de fier Kis Gabor a întrat într'o cârciumă și fugêndu-i ochii pe nevasta drăgălașă a economului rutean Ivan Marozuk, l'a pus pĕcatele de a îmbrățișat'o. In momentul acela gelosul bărbat împlântă un cuțit în spatele cantonierului. Cantonierul avù încă atâta putere, ca sĕ-șĭ scótă revolverul și sĕ împusce pe Marozuk în abdomen. Bărbatul muri, cantonierul trage de mórte.

Viscole puternice bântue Italia de nord și cóstele Atlanticului. Se semnaléză mai multe naufragii. Pe Adriatica tot astfel. Pe canalul „la Manche“ plóia și viscolul au fost teribile. In Italia mai cu sémă zăpada însoțită de uragane a fost aprópe generală. Trenurile, tramwayele și telegrafele sunt întrerupte peste tot.

Un cantonier în rochie. Un incident din cale afară hazliu s'a petrecut dilele acestea la stațiunea Bogát a căilor ferate ungare. Nevasta cantonierului era lehuză, ceea-ce încă n'ar fi fost vre-o nenorocire, dér întrégа familie se hrăniá cu lapte dela o capră, ér capra nu stătea la muls, decât la nevasta cantonierului. Ce era de făcut? În casă era nevoie de lapte. Cantonierul, om iscoditor, se apucă și îmbracă rochia nevestei, ér în cap pune o casincă (năframă). Deghisat în acest mod, se duce la capră, care credênd, că e femeia, la lăsat sĕ o mulgă. În timpul acesta însĕ, étă că vine și trenul. Cantonierul pune șuștarul la o parte și alérgă repede la linie. Cantonierul cu rochia se înțelege, că a primit o amendă ușóră pentru uniforma-i nereglementară, dér șeful și întreg corpul de funcționarĭ au rîs cu hohot de acéstă întêmplare.

„Ioșcuța“.

Sub acest nume îl cunósce tot Chioarul pe Papp Iozsef, deputatul, care a rostit în diua de 31 Ianuarie discursul, de care s'au mirat chiar și Ungurii.

Acest nume i-s'a dat spre a-l deosebi de tatăl sĕu, căruia în dialectul maghiarisat de pe acolo, tótă lumea îi dicea *„Jozsi bacsi“*.

Un diar maghiar relevéză faptul, că „Ioșcuța“ a fost educat tot pe la școli unguresci: în Baia-mare, Sătmariŭ, Oradea și Budapesta....

Asĕmănându-l cu Lindner arată, că acest din urmă a învĕțat la școlĭ săsescĭ și apoi la universitățile din Viena și Graz. — Adevĕrat, că „Ioșcuța“ afară de limba maghiară nicĭ nu cunósce altă limbă, nicĭ chiar limba literară română.

De aicĭ se esplică, că orisontul lui nu se întinde mai departe, decât până la fruntierele „globului maghiar“.

După informațiile, ce ne vin din Maramureș, copiiĭ lui nu sciu nicĭ o bóbă românesce, prin care fapt Ioscuța s'a esclus singur din comunitatea marei familii românescĭ.

Ce deosebire între el și marele *Buteanu*, care era tot nobil de Șomcuta-mare și care la 1849 șĭ-a pecetluit iubirea de neam cu sângele de martiriu!

„Ioscuța“ nu-i făcut din aluatul din care a fost făcut Buteanu. El aspiră la gloria lui Dragoș!

Heliade-Rădulescu și Lordul Palmerston.

La 1850

Spre a se vedé pentru care motiv Heliade Rădulescu la 1848 și mai târdiu era turcofil ér nu rusofil, reproducem acéstă conversație, ce a avut-o cu lordul Palmerston, prim ministru al Angliei, la 1850, când Heliade era în exil și când a apĕrat interesele Românilor înaintea Puterilor marĭ ale Europei.

— Aveți D-vóstră vre-un cuget de independență? mĕ întrebà Palmerston, cu un ochiŭ scrutător.

Întârdiai a'i rĕspunde; mĕ uitai la dênsul ca un om tentat, pus într'o posiție d'a compromite causa țĕrei eșind din principiile ei, séu d'a trece ca un om séu ca o nație, ce nu póte fără stăpân.

— Permite, iĭ disei, a crede că, întrebarea este o tentație, când m'am exprimat o dată destul de clar despre principiile misiunii patriei nóstre. De întrebĭ pe representantul acestor principii, n'am și nu pot sĕ am alte dorințe acum, de cât conservarea și întregimea acestor principii; mĕ întrebĭ însĕ ca p'un simplu Român ce n'așĭ avea nicĭ o îndatorire? Doresc cel mai înalt bine națiunei mele, doresc ceea ce dorescĭ și D-ta națiunii engleze; *ca om prudent doresc posibilul.*

Pentru ce mĕ întrebĭ despre imposibil și 'n posiția de astă-dĭ?.

Pentru că sunt unii dintre d-vóstră, cari aspiră la independență și vor sĕ lucreze în consecință.

— Cine sunt aceia?

— Câmpinénu a vorbit ast-fel când a venit aci, cum și Știrbey, când a fost Londra; acum în urmă, la anul 1848, a dis că se încércă el a vorbi ambasadorului rusesc și se duce însușĭ la Petersburg a tracta despre independența Principatelor; și că crede că se va puté îndupleca cabinetul rusesc.

Sunteți și d-vóstră d'acel partid séu d'acea opinie?.

— Nu sciŭ ce relații avea Câmpinénu, rĕspunsei eu, când a venit p'acĭ și de unde era inspirată acea idee, și décă era sinceră acea dorință; cât pentru Știrbey însă, credĭ d-ta că ar fi cutezat el sĕ propue asemenea părere séu enormitate, décă n'ar fi fost împins de Rusia s'o propue?.

Noi nu suntem de partidul rusesc, și cu atât mai puțin împlinitori séu organe ale planurilor moscovite.

— Pentru ce adică sĕ nu vrețĭ independența? mĕ întrebà éră cu un ochiŭ observator.

— Mai nainte d'a rĕspunde, permite sĕ te întreb: mai vrére-ar puterile Europei, ca sĕ se încarce în diua de astădĭ cu garanțiĭ, când vor sĕ se scuture d'acele cu care sunt îndatorate?

— Nu, rĕspunse; acésta este o politică veche; e o indatorire cu multe sarcinĭ; a garanta va sĕ dică a susține, și a susține va sĕ dică a declara și a face resbel, când va cere trebuința.

— Cine dér ne garantéză îndependența ca sĕ o dorim și sĕ o cerem? Și de ne-o va garanta Englitera orĭ Franța, pe unde sĕ vină a ne apĕra la timp?

Austria singură, la o invasie ruséscă, ar fi putut sĕ ne dea un repede ajutor. Austria astădĭ este sub protecția Rusiei; mai târdiu póte va fi vasala ei.

Apoi a cere independența, fără garanție, fără mijlóce d'a fi apĕrațĭ la nevoie, fără a avé vecinĭ, carĭ sĕ împedice intrarea Rușilor în Principate, este curat a ne face organe prin sciință séu prin nesciință, ale Rușilor; a ne deslipi adică de Turcia ca independențĭ, ș'a rĕmâne în voia sórtei; și la cel mai mic pretext, sĕ pótă Rusia declara rĕsbel Românilor. Într'asemenea împrejurare, pentru Românĭ, pentru o mână de pămênt, nimenĭ nu declară rĕsbel Rusiei, ca sĕ ne susțină, nimenĭ pentru atâta lucru nu'șĭ strică relațiunile și interesele cu Rusia.

Pentru Turcia, pentru integritatea ei, se face rĕsbel general; ér pentru România, nu. Așa pentru că nu *e putință de garanție și prin urmare și de resbel, noi nu vrem sĕ perim*, când sub protecția Turciei putem exista cu autonomia nóstră.

Pricepĭ d-ta acum, adăugai eu, pentru ce Rușii, prin uniĭ ca Știrbey, ar dori independența nóstră? Ca sĕ ne pótă înghiți; ast-fel că acum nu-i vine așa ușor, căcĭ Turcul nu'l lasă și pe Turc nu'l abandonă Europa, séu interesele ei: și noi grație acestei armonii de interese, putem exista.

Décă Rușiĭ voiesc binele Românilor, și cu adevĕrat independența lor, ar face mai întâi ca sĕ existăm; ar da adică înapoi Moldovei Basarabia; ar îndatora pe Austria sĕ întórcă Bucovina, ar face sĕ se unéscă cu Moldova și cu România, Transilvania și Banatul; și ar forma ast-fel din tóte o putere de vre-o 11 milióne Românĭ, la care cred că Turcia n'ar face decât sĕ aplaude; căcĭ se scapă bucuros de un vecin ca Rusu, și se pune cóste la cóste cu un vecin amic și nepretențios ca Românul. Însĕ Muscalul, nu numai că nu vrea una ca acésta, ci încă inventă și fabula cu imperiul daco-roman, și incrimă cu dênsul mișcarea Românilor prin manifestul sĕu din Iulie, 1848: el astădĭ vrea sĕ ne deslipéscă de Turcĭ, cu orĭ-ce preț, ca sĕ rĕmânem noi în voia întîmplării, adică sub a lui d'a dreptul *influență fatală.*

— *Imĭ pare bine, termină Palmerston, că vĕ cunóscețĭ interesele.*

Declarațiile lui Victor Emanuel.

„Münch. Allg. Ztg.“ publică nisce notițe interesante ale fostului mareșal austriac Carol *Möring*. Acest Möring era la 1869 locțiitor în Triest și muri la 1870. El a avut în 1866 o convorbire cu *Victor Emanuel*, bunicul actualului rege italian. Victor Emanuel vorbi despre evenimentele al căror resultat fù lupta dela *Custozza*. Regele recunoscù, că a fost surprins. Trecênd apoi la politică, el dise:

— De altfel câte lucrurĭ neprevĕdute n'au fost în acest rĕsboiŭ. Așĭ fi pariat cu 10 contra unu, că voi (Austriacii) vețĭ bate pe *Prusacĭ*, pe carĭ eu *nu-i iubesc*— sunt egoiștĭ și viclenĭ — și că dimpotrivă eu vĕ voiŭ bate și flota mea va nimici pe a vóstră. Ca sĕ scii și d-ta, îțĭ spun, că eram furios, pentru-că ațĭ cedat Veneția lui Napoleon. *M'am îmbolnăvit cum se cade.* Iubesc însĕ pe împĕratul vostru și vĕ stimez armata. Pentru Dumnedeu însĕ, *de ce m'ațĭ alungat în brațele Franciei?* De ce n'ațĭ vrut sĕ tratațĭ direct cu mine? Asta n'o înțeleg. De ar fi tractat cu mine, ar fi trebuit sĕ-mĭ rĕscumpĕr quadrilaterul cu sacĭ de banĭ. Ațĭ făcut un act în contra mea. Dér totușĭ poțĭ sĕ spui împĕratului vostru, că-i *stau la disposiție*; spune-i, că nu iubesc nicĭ Prusia, nicĭ Francia. *Prusia mĕ enervéză și jefuesce*, Francia mĕ agită pe mine și poporul meu cu atitudinea ei de protectóră.

Despre cestiunea alianțelor a dis:

— Dă-mĭ mâna, promite-mĭ, că vei împărtăși personal împĕratului, că *îi stau la disposiție cu 400—450.000 de ómenĭ contra Prusiei.* In contra Franciei ar fi mai greu. Mi-ar plăcé mai bine, *décă noi doi* (Italia și Austria) *ni-am alia cu Francia.* Spune împĕratului, că póte sĕ se încrédă în cuvêntul meu ce i-l dau ca rege și ca militar. *Singurul lucru ce-mĭ procură bucurie, e resboiul.* N'am plăcere sĕ guvernez; asta o las miniștrilor.

Dare de sémă și mulțămită pub'ică.

Cu ocasiunea petrecerii de dans dela anul nou arangiată de Reuniunea femeilor române pentru ajutorarea vĕduvelor sĕrace din Brașov și Săcele, au incurs următórele suprasolvirĭ și contribuirĭ benevole:

Dela Filiala „Albina“ 50 cor., Zoe Conțescu, C. Ioanides, Tache Stănescu, Maria Steriu și Wolfg. Schütz-Frații, câte 20 cr., Elena A. Popovicĭ 16 cor., Susana Mureșianu 12 cor., Elena Safrano, Locot. C. Popovicĭ, G. Chelariu și Dr. E. Mețianu câte 10 cor., Gerö Simay, Dr. N. Mănoiu și Wilma Popp câte 8 cor., Eleftera Safrano, P. Nemeș, A. Bidu, Dr. Popp, Balașa Blebea, Locot. Koch, Baronesa Carais, I. I. Ciurcu, Dr. I. Hosan și Ana Petrescu câte 6 cor.

Iul. Pop, V. Roth, Dum. Eremia câte 5 cor., N. N., Zoe Damian, N. de Șuștai, I. Királyi, Catinca Pușcariu. Iord. Blebea, Elena Sabadeanu, Maria G. Stănescu. Theis și Marthon, Aneta Ioanid (Bod), Cecilia Dr. Mégay, Nedoma și Wächter, Elena Blebea, Carolina Ciurcu, Elena G. Ioan și Elena Dr. Blaga, câte 4 cor.. N. Wolfsohn și Zoe Petric câte 3 cor., N. Fizeșan, I. Spuderca. M. Jiga. Brausewetter, E. Bologa, Dr. G. Baiulescu, Elena Baiulescu, N. Grădinar, Maria Grama, I. Socaciu, Maria Ciurcu, I. Olmózu, Elena Hager, Maria Maximilian. Maria Dușoiu, P. Percea, D. Pascu și Elvira Navrea câte 2 cor., Reveica Zernovean, Catinca Bârsean, Eremia Popisca, Dr. St. Stinghe și N. N. câte 1 cor.

Pentru aceste darurĭ esprimăm celor carĭ le-au acordat, cea mai adêncă mulțămită.

Avem plăcere a mai esprima pe acésta cale adênca nóstră mulțumită și recunescință și stimaților domnĭ, carĭ au făcut parte din comitetul arangiator al petrecerei.

Tot cu acésta ocasiune ținem a publica, că din incidentul acestei petrecerĭ s'a încassat peste tot suma de cor. 857, din care s'a acoperit spesele cu corónе 591·82. A rĕmas decĭ un venit curat de cor. 265·18 pe séma fondului Reuniunei.

Brașov, 19 Ianuarie v. 1902.

In numele comitetului:

Balașa Blebea, presidentă, *Dr. I. Blaga*, secretar.

Producțiunĭ și petrecerĭ.

— În Blașiŭ se va da un *bal filantropic* Mercurĭ în *12 Februarie* n, în sala otelului „Universul“. Venitul curat e destinat pentru „fondul studenților bolnavĭ“. Comitetul aranjator: Alesiu Viciu, președinte. Dr. Ión Rațiu, secretar. Octavian Bonfiniu, cassar. Valeriu Suciu, controlor. Dr. Ambrosiu Chețian, Iacob Murĕșan, Ión Băgăian, Ión Fodor, Emil Sabo, Flaviu C. Domșa. Începutul la 8 óre séra. Prețul de întrare: persóna 2 cor., familia de 3 membrĭ 4 cor., de mai mulțĭ 5 cor. Suprasolvirĭ se primesc cu mulțămită și se vor cuita pe cale diaristică.

— *„Reuniunea femeilor române gr. or.“* din Făgăraș și jur învită la Serata dansantă, ce o aranjéză în favorul sĕu în 16 Februarie 1902 st. n., în sala Lauritsch. Începutul la 8 óre séra.

— În *Câmpenĭ* se va aranja o petrecere cu dans, Duminică în 9 Februarie st. n. 1902. în hotelul „Kerczó“ Venitul curat este destinat pentru procurarea de vestminte preoțescĭ la s. biserică gr. cat. din Câmpenĭ. Începutul la 7 ½ óre séra. Prețul de intrare: de persónă 2 cor., de familie până la 3 membri 3 cor. Oferte marinimóse se primesc cu mulțumită și se vor cuita pe cale diaristică.

— În *Șoimuș* se va da o producțiune declamatorico-teatrală împreunată cu dans, în școla confesională gr.-catolică de acolo la 9 Februarie 1902. Întrarea de persónă 30 fil. Venitul curat este destinat în favorul înființândei bibliotecĭ poporale. Suprasolvirĭ și oferte marinimóse se primesc cu mulțămită și se vor chita pe cale publică. Familiile sunt avisate la provisiune, ér de beuturĭ bune se va îngriji comitetul.

— *Meseriașii românĭ din Brad* vor aranja o producțiune teatrală împreunată cu joc. Sâmbătă la 3/16 Februarie 1902 în hotelul „Central“. Prețul întrărei: Locul I. 1 cor. 60 fil., locul II. 1 cor. 20 fil. locul III. de stat 80 fil., studențĭ și copii 20 fil. Venitul curat este destinat pentru „înființarea fondului de ajutorare a învĕțăceilor și sodalilor meseriașĭ românĭ“.

— *Reuniunea femeilor române din Abrud, Abrudsat și jur* învită la petrecerea cu dans ce o va aranja în favorul fondului Reuniunei, Sâmbătă, 15 Febr. n. 1902, în sala hotelului „Detunata“. Prețul întrării de persónă 2 coróne, de familie 4 coróne. Costumele naționale sunt preferite.

ULTIME SCIRI.

Paris, 3 Februarie. După informațiunile lui *„Gaulois“*, ministru-președinte olandes *Kuyper* a declarat unui corespondent, că guvernul Olandei *n'a primit* pană acum *nicĭ oficial, nicĭ neoficial* un rĕspuns dela guvernel engles, prin urmare scirile referitóre la pretinsul rĕspuns sunt neîntemeiate.

Literatură.

„Castelul din Carpațĭ“, roman din viéța poporului român din Ardeal, de Jules *Verne*, tradus de d-l Dr. Victor *Onișor* cu o prefață de Dr. Eliă *Dianu* (Tiparul „Tipografia“ societate pe acțiunĭ Sibiiu). *Se află de vêndare la Tipografia „A. Mureșianu“ Brașov.* Esemplarul broșat ediț. poporală *1 cor. 60*, broșat ed. de lux *2 cor 40* (plus 10 b. porto), legat *4 cor.* (plus 20 b. porto). O carte fórte interesantă, care n'ar trebui sĕ lipséscă de pe masa nicĭ unui Român.

Proprietar: ***Dr. Aurel Mureșianu.***
Redactor responsabil: ***Traian H. Pop.***

Bursa de mărfurĭ din Budapesta.

din 1 Feb. 1902

Sĕminţe	Cualitatea per Hect.	Preţul per 100 chilograme	
		dela	până la
Grâu Bănăţenesc . . .	80	:.75	9.95
Grâu dela Tisa	80	'.0	9.85
Grâu de Pesta . . .	80	9.00	9.85
Grâu de Alba regală . .	80	.—	.—
Grâu de Bácska	80	—	.—
Grâu unguresc de nord .	80	.—	.—
Grâu romanesc	80	—	.—

Seminţe vechĭ orĭ nouĕ	Soiul	Cualitatea per Hect.	Preţul per 100 chilograme	
			dela	până la
Sĕcara . . .		70—72	7.85	7.90
Orz . . .	nutreţ. .	60—62	7.70	7.80
Orz. . . .	de rachiu	62—64	6.10	6.20
Orz . . .	de bere .	64—66	5.75	6.—
Ovĕs . . .		——	.—	—
Cucuruz . .	bănăţĕn .	75	.—	—
Cucuruz . .	alt soiu .	73	—.—	—.—
Cucuruz . .	„ „			
Hirişcă . .			4.50	5.90

Producte div.	Soiul		Cursul	
			dela	până
Săm. de trifoiu	Luţernă ungur.	Preţul per 100 de chilograme	45.—	50.—
„	„ transilvană		42.—	46.—
„	„ bănăţénă		45.—	49.—
„	„ roşiă . .		—.—	—.—
Ulei de rapiţă	rafinat duplu .		——	—.—
Ulei de in .			—.—	—.—
Unsóre de porc	dela Pesta . .		52.50	53.50
„ „	dela ţĕră . .		—.—	—.—
Slănină . . .	svĕntată . . .		42.—	42 50
Prune	din Bosnia . .		—.—	—.—
„			—.—	—.—
Lictar	Slavon şi Serbia		—.—	—.—
„	din Serbia în s.		17.25	17.50
Nucĭ	slavon nou . .		—.	—.—
Gogoşĭ	sĕrbesc . .		—.—	—.—
„	din Ungaria . .		—.—	—.—
Miere	unguresci . . .		—.—	—.—
„	sĕrbesci . . .		—.—	—.—
Ceră . . .	brut		—.—	—.—
Spirt	Drojdiuţe de s.		—.—	—.—

Bursa de Bucuresci

din 1 Feb 1902.

Valorĭ	Dobêndă	Scad. cup.	Cu banĭ gata
Renta amortisabilă	5%	Apr.-Oct	96.—
„ „ Impr. 1892 . . .	5 „	Ian.-Iul.	94 $^{3}/_{4}$
„ „ din 1893 . . .	5 „	„ „	94.$^{3}/_{4}$
„ „ 1894 int. 6 mil. .	5 „	Apr.-Oct.	—.—
„ „ Impr. de 32½ mil.	4 „	Ian.-Iul.	91.$^{1}/_{4}$
„ „ Impr. de 50 mil. .	4 „	„ „	82 $^{1}/_{4}$
„ „ Impr. de 274 m. 1890	4 „	„ „	83 $^{1}/_{4}$
„ „ Impr. de 45 m. 1891	4 „	„ „	83.—
„ „ Im. de 120 mil. 1894	4 „	„ „	83.—
„ „ Impr de 90 mil. 1896	4 „	„ „	83.$^{1}/_{2}$
Oblig. de Stat (Conv. rurale)	6 „	Mai-Nov.	83 $^{1}/_{8}$
„ Casei Pensiunilor fr. 300	10	„ „	—.—
„ comunei Bucuresci 1883	5%	Ian.-Iul.	—.—
„ „ „ din 1884	5 „	Mai-Nov	—.—
„ „ „ din 1888	5 „	Iun.-Dec.	—.—
„ „ „ din 1890	5 „	Mai-Nov.	—.—
Scrisurĭ fonciare rurale . . .	5 „	Ian.-Iul.	95.$^{3}/_{8}$
Scris. fonciare rurale din 1890	4 „	„ „	83.$^{1}/_{2}$
„ „ urbane Bucuresc	5 „	„ „	81.—
„ „ „ Iaşĭ . .	5 „	„ „	75.$^{1}/_{2}$
Oblig. Soc. de basalt artificialĭ	6 „	„ „	—.—
	V. N.		—.—
Banca Rom. ult. div. fr. 12.81	500	150 v.	
Banca Naţion. ult. iv. 8?.—	500	într. v.	—.—
Banca agricolă	500	150 v.	2300
Dacia România ult. div. 35 lei	200	într v.	279.—
Naţionala de asig. ult. div. lei 43	200	„ „	1?4.—
Soc. bazalt artif. ult. div. lei 30	200	„ „	405.—
Soc. rom. de constr. ult. div. 15 l.	250	„ „	405 —
Soc. rom. de hârtie ult. — —	100	„ „	—.—
„Patria“ Soc. de asig. ult. 4 lei	100	„ „	—.—
Soc. rom. de petrol 1 em. u. d. 0	200	„ „	— —
„ „ „ „ 2 em u. d. 0	1000	„ „	—.—
Soc. de fur. militare u. d. 60 l.	300	„ „	—.—
„Bistriţa“ soc. p. f. hârtii 30 l	1000	„ „	—.—
Sociat. p. constr de Tramaxs	200	„ „	—.—
20 francĭ aur	—	„ „	—.—
Fabricile Unite de gazóse. . .	12	„ „	.—

Scompturĭ:

Banca nat. a Rom.	7%	Paris	3%
Avansurĭ pe efecte	8 „	Petersburg . .	6%
Banca agricolă	1 „	Berlin	4%
Londra	3 „	Belgia . . .	3½
Viena.	4.—	Elveţia	5%

Cursul losurilor private

din 31 Ian. 1902.

	cump.	vinde
Basilica	18 —	1? 90
Credit	402.—	406.—
Clary 40 fl. m.	163.—	167.—
Navig pe Dunăre.	—.—	—.—
Insbruck	85 —	89.—
Krakau	74.—	77 —
Laibach	73.—	77.—
Buda	—.—	— —
Palffy	191 —	195.—
Crucea roşie austriacă . .	177 ·	181 —
„ „ ung.	52.75	53 75
„ „ ital	28.—	29.—
Rudolf	95 —	95 50
Salm	2?0 —	240 —
Salzburg.	— —	— —
St. Genois	218 —	2?0 —
Stanislau	— —	— —
Trientine 4½% 100 m. c. .	40?.—	408.—
„ 4% 50	37.—	39.—
Waldstein	5?.—	5?.—
„ de 10 francĭ . . .	22.—	24.—
Banca h. ung. 4%	—.—	— —

Cursul la bursa din Viena.

Din 3 Februarie n. 1902.

Renta ung. de aur 4%	119.85
Renta de corone ung. 4%. . . .	97.05
Impr. căil. fer. ung. în aur 4½%	120 75
Impr. căil. fer. ung. în argint. 4½%	100 90
Oblig. căil. fer. ung. de ost 1. emis.	119.—
Bonurĭ rurale ungare 4%	95.60
Bonurĭ rurale croate-slavone . . .	95.50
Impr. ung. cu premii	184 —
Losurĭ pentru reg. Tisei şi Seghedin	154 75
Renta de argint austr.	101.05
Renta de hârtie austr.	100.90
Renta de aur austr.	120.80
Losurĭ din 1860.	147 50
Acţii de-ale Băncei austro-ungară.	16 40
Acţii de-ale Băncei ung. de credit	703.—
Acţii de-ale Băncei austr. de credit	683.75
Napoleondorĭ.	19 04
Mărcĭ imperiale germane . . .	117.15
London vista	239.47½
Paris vista	95.40
Rente de coróne austr. 4% . . .	98.05
Nota italiene	93 50

Cursul pieţei Braşov.

Din 4 Februarie n. 1902.

Bancnota rom.	Cump.	18.94	Vênd.	18.98
Argint român.	Cump.	18.80	Vênd.	18.84
Napoleond'orĭ.	Cump.	19.—	Vênd.	19.04
Galbenĭ	Cump.	11.34	Vênd.	11.40
Ruble Rusescĭ	Cump.	127.—	Vênd.	128.—
Mărcĭ germane	Cump.	58.50	Vênd.	—.—
Lire turcescĭ	Cump.	10.72	Vênd.	—.—
Scris. fonc. Albina 5%		100	Vênd.	101.—

„Călindarul Plugarului“ pe anul comun 1902.

A apărut şi se póte procura dela *Tipografia A. Mureşianu* (Braşov) **„Călindarul Plugarului“** pe anul comun 1902.—Anul X.

Acest călindar, care se estinde pe 9 cóle de tipar format 8⁰ mare cuprinde:

In *partea calendaristică*: Cronologia anului 1902; Regentul anului; Sĕrbătorile şi alte ḑile schimbătóre; calculul sĕrbătorilor mai marĭ; Porturile etc. Urméză partea strict calendaristică: cele 12 lunĭ ale anului cu sfaturĭ pentru plugarĭ şi semnele de timp după calendarul de 100 de anĭ.

Urméză Genealogia domnitorilor; Taxele telegramelor şi postelor; Competinţe de timbru şi taxe; Scala timbrelor; Têrgurile din Ardeal, Bănat şi Ţéra unguréscă în ordine alfabetică şi apoi după lună şi ḑi; Tîrgurile din Bucovina; Mĕsurile metrice etc.

In *partea literară* se găsesc bucăţĭ alese de cetit: „Cetatea dela Fântânele“; (Moţul: Teofil Frâncu); „O scrisóre dela Muselim Selo“ (poesie de G. Coşbuc); „Frumósa Irina“ (baladă de St. O. Iosif); „Raze de primăvară“ (poesie de Z. Bârsan-Veturio); „Grăuntele de grâu“ (de contele Lew Tolstoi); „Bĕtrânul clopotar“ (Idilă de primăvară, (de W. Korolenko); „Lăcomia strică omenia“ (Proverbe de Marion); „Douĕ hiene“ (fabulă, de Gavril Bodnariu); „Gâscele Ovreului“ (anecdotă, de Cărăbuş).

Partea economică: „O ramură de producţiune şi avuţia naţională“; „Faceţĭ pânză în casă“ (ambele de Dr. G. Maior); „Economia“: „Iernatul vitelor“. — Urméză diferite poveţe; lectură distractivă, glume etc.

Călindarul are în frunte portretul lui *George Lazar*, cu biografie, (în partea literară.)

Un esemplar „Călindarul Plugarului“ costă 25 cr. (50 banĭ), plus 5 banĭ porto postal. *Vendĕtorilor se dă rabat cuvenit.*

Nr. 686—1902.

Publicaţiune.

Din partea subsemnatului oficiŭ de dare prin acésta se aduce la cunoscinţă publică, că Ilustritatea Sa Domnul Vice comite cu resoluţiunea Nr. 558/902 ne-a transpus consemnarea despre **acei restanţierĭ în darea de drumurĭ comitatense,** carĭ acéstă datorie a lor au a şi-o achita prin muncă: aceste consemnărĭ se pot lua in vedere la oficiul de dare orăşenesc în termin de 15 ḑile, adecă dela 4—19 Februarie inclusive, asemenea stă în voia restanţierilor respectivĭ. ca în decursul acestui termin **sĕ şĭ presente la oficiul de dare orăşenesc eventualele lor observărĭ.**

Observările séu recursele întrate după acest termin nu se vor lua în considerare.

Braşov, 3 Februarie 1902.

(403,1—3) *Oficiul de dare orăşănesc.*

Sz. 14189—1901.
tlkvi.

ARVERÉSI HIRDETMÉNYI KIVONAT.

A fogarasi kir. járásbiróság, mint telekkönyvi hatóság közhirré teszi, hogy Peia János végrehajtatónak Melchior Frigyes végrehajtást szenvedő elleni 92 korona 26 fill. tőkekövetelés és járulékai iránti végrehajtási ügyében a fogarasi kir. járásbiróság területén fekvő a fogarasi 221 sz. tjkvben A † 1 r. 166, 167 hrszám ingatlanra 2436 koronában az árverést ezennel megállapitott kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az **1902 évi Márczius hó 17-ik napján délelőtt 9 órakor** a fogarasi tlkönyvi hatóságnál megtartandó nyilvános árverésen a megállapitott kikiáltási áron alól is eladatni fog.

Arverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át készpénzben, vagy az 1881. LX t. cz. 42 §-ában jelzett, árfolyammal számitott és az 1881. évi november 1-én 3333. sz. alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában, kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a biróságnál előleges elhelyezéséről kiállitott szabályszerü elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Fogarason, 1901 évi deczember hó 17-ik napján.

A kir. jbiróság mint tkvi hatóság.

Schupiter.
kir. aljbiró.

386.1—1

Sz. 1846—1901.
tlkvi.

Arverési hirdetményi kivonat.

A brassói kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság hözhirré teszi, hogy „Albina“ takarék- és hitelintézet brassói fióktelepe végrehajtatónak Barsa János végrehajtást szenvedő elleni 300 korona tőkekövetelés és járulékai iránti végrehajtási ügyében a brassói kir. törvényszék (a brassói kir. járásbiróság) területén lévő:

1) a krizbai 828 sz. tljkvben foglalt: 5469 hrsz. fekvőre 17 kor.; 1777 hrsz. fekvőre 23 kor.; 5851 hrsz. fekvőre 27 koronában.

2) a krizbai 25 számu tlkönyvben foglalt: 80, 81, 82, 83 hrszámu belső telekre 400 kor.; 1601 hrsz. fekvőre 26 kor.; 5320 hrsz. fekvőre 13 kor.; 1648 hrsz. fekvőre 36 kor.; 5371/1 hrsz. fekvőre 11 kor.; 17?3 hrsz. fekvőre 24 kor.; 2060 hrsz fekvőre 131 kor.; 2224 hrsz. fekvőre 23 kor.; 2273 hrsz. fekvőre 45 kor.; 2306 hrsz. fekvőre 53 kor.; 3147 hrsz. fekvőre 63 kor.; 3192 hrsz. fekvőre 72 kor.; 3735 hrsz. fekvőre 174 kor.; 4044 hrsz. fekvőre 72 kor.; 4152 hrsz. fekvőre 96 kor.; 42?3 hrsz fekvőre 141 kor.; 4290 hrsz. fekvőre 10 kor.; 4351 hrsz. fekvőre 117 kor.; 4546 hrsz. fekvőre 71 kor.; 5503, 5504, 5505, 5506, 5507, 5508, 5509 hrsz. egytlkvi testet képező ingatlanra 77 kor. és 4900 hrsz. fekvőre 27 koronában.

3) a barczaujfalusi 466 sz. tlkvben foglalt 2843 hrsz. fekvőre 15 kor.

4) A földvári 851 sz. tlkvben foglalt 4758 hrsz. fekvőre 50 kor.; 5169 hrsz. fekvőre 163 kor.; 5192 hrsz. fekvőre 221 kor.; 5239 hrsz. fekvőre 118 kor.; 5511 hrsz. fekvőre 73 koronában ezennel megállapitott kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fenneb megjelölt ingatlanok és pedig 1) a krizbai ingatlanok **1902 évi Márczius hó 17-ik napján délelőtt 9 órakor** a krizbai községházánál és 2) a barczaujfalusi és földvári fekvők szintén 1902 évi márczius hó 17-ik napján délután 3 orakor a földvári községházánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapitott kikiáltási áron alól is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át készpenzben, vagy az 1881. LX t. cz. 42. § ában jelzett árfolyammal számitott és az 1881 november 1-én 3333. sz. alatt kelt igazságügymi-niszteri rendelet 8 § ában, kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni avagy az 1881. LX t. cz. 170 § a értelmében a bánatpénznek a biróságnál előleges elhelyezéséről kiállitott sz. bályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Brassó, 1901 évi november hó 16-ik napján.

A kir törvényszék mint tlkönyvi hatóság. 375.1—1.

Tipografia A. Mureşianu, Braşov.